

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

► **V**

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1099/2009 НА СЪВЕТА

от 24 септември 2009 година

относно защитата на животните по време на умъртвяване

(текст от значение за ЕИП)

(ОВ L 303, 18.11.2009 г., стр. 1)

Изменен със:

		Официален вестник		
		№	страница	дата
► <u>M1</u>	Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година	L 95	1	7.4.2017 г.
► <u>M2</u>	Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/723 на Комисията от 16 май 2018 година	L 122	11	17.5.2018 г.

Поправен със:

► **C1** Поправка, ОВ L 137, 24.5.2017 г., стр. 40 (2017/625)

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1099/2009 НА СЪВЕТА

от 24 септември 2009 година

относно защитата на животните по време на умъртвяване

(текст от значение за ЕИП)

ГЛАВА I

ПРЕДМЕТ, ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

*Член 1***Предмет и обхват**

1. Настоящият регламент определя правилата за умъртвяване на животни, отглеждани или държани за производство на храни, вълна, кожа, кожухарска кожа или други продукти, както и за умъртвяване на животни за целите на унищожаване на огнището и свързаните операции.

По отношение на рибите обаче се прилагат единствено изискванията, определени в член 3, параграф 1.

2. Глава II, с изключение на член 3, параграфи 1 и 2 от нея, глава III и глава IV, с изключение на член 19 от нея, не се прилагат в случаите на неотложно умъртвяване извън кланиците или когато спазването на тези разпоредби би застрашило непосредствено и сериозно здравето и безопасността на човека.

3. Настоящият регламент не се прилага в следните случаи:

- а) при умъртвяване на животни:
 - i) по време на научни експерименти, провеждани под надзора на компетентен орган;
 - ii) при ловни дейности или любителски риболовни дейности;
 - iii) при културни или спортни прояви;
- б) по отношение на птици и питомни и диви зайци, заклани извън кланицата от техния собственик за лична домашна консумация.

*Член 2***Определения**

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- а) „умъртвяване“ означава всеки умишлен процес, причиняващ смъртта на животно;
- б) „свързани операции“ означава операции като манипулации, настаняване, фиксиране, зашеметяване и обезкръвяване на животни, които се провеждат в рамките на тяхното умъртвяване и на мястото, където трябва да бъдат умъртвени;
- в) „животно“ означава всяко гръбначно животно, с изключение на влечуги и земноводни животни;
- г) „неотложно умъртвяване“ означава умъртвяването на ранени или болни животни, които изпитват жестока болка или страдание, в случай че не съществува друга практическа възможност за намаляване на тази болка или страдание;

▼B

- д) „настаняване“ означава държането на животни в боксове, обори, навеси или открити терени във връзка с кланични операции или като част от тях;
- е) „зашеметяване“ означава всеки умишлен процес, който причинява загуба на съзнанието и чувствителността, без да предизвиква болка, включително всеки процес, водещ до незабавна смърт;
- ж) „религиозен обред“ означава поредица от действия, свързани с клане на животни, които се изискват от дадена религия;
- з) „културни или спортни прояви“ означава прояви, свързани основно или предимно с установени дългогодишни културни традиции или спортни дейности, включващи надбягвания или друг вид състезания, при които не се произвежда месо или други животински продукти, или при които това производство е минимално спрямо мащаба на проявата като такава и не е значимо от икономическа гледна точка;
- и) „стандартни оперативни процедури“ означава набор от писмени указания, чиято цел е унифициране на изпълнението на конкретна функция или стандарт;
- й) „клане“ означава умъртвяване на животни, предназначени за консумация от човека;
- к) „кланица“ означава всяко предприятие за клане на сухоземни животни, което попада в обхвата на Регламент (ЕО) № 853/2004;
- л) „стопански оператор“ означава всяко физическо или юридическо лице, което контролира предприятие, в което се умъртвяват животни или се извършват каквито и да е свързани операции, попадащи в обхвата на настоящия регламент;
- м) „животни, отглеждани за добив на кожа“ означава бозайници, отглеждани главно за производство на кожа, като норки, порове, лисици, миеши мечки, нутрии и чинчили;
- н) „унищожаване на огнището“ означава процесът на умъртвяване на животни с оглед опазване на общественото здраве, здравето на животните, хуманното отношение към животните или по екологични съображения, който се осъществява под надзора на компетентния орган;
- о) „птици“ означава селскостопански птици, включително птици, които не се считат за домашни, но се отглеждат като домашни животни, с изключение на щраусоподобните;
- п) „фиксиране“ означава прилагането върху животните на процедури за обездвижване, недопускащи болка, страх или възбуда, които могат да бъдат избегнати, с цел улесняване на ефективното зашеметяване и умъртвяване;

▼ M1

- р) „компетентни органи“ означава компетентните органи съгласно определението в член 3, точка 3 от Регламент ► C1 (EC) 2017/625 ◀ на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾;

▼ B

- с) „разрушаване на гръбначния мозък“ означава разкъсване на тъканите на главния и на гръбначния мозък посредством дълъг пръчковиден инструмент, въведен през черепната кухина.

ГЛАВА II ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

Член 3

Общи изисквания за умъртвяването и свързаните операции

1. По време на умъртвяването им и свързаните операции животните се предпазват от всяка болка, уплаха или страдание, които могат да бъдат избегнати.
2. За целите на параграф 1 стопанските оператори предприемат по-специално необходимите мерки, за да гарантират, че животните:
 - а) получават физическо удобство и защита, по-специално като се поддържат чисти, държат се при подходящи температурни условия и се предпазват от падане или подхлъзване;
 - б) са защитени от нараняване;
 - в) се третират и настаняват, като се взема предвид нормалното им поведение;
 - г) не показват признаци на болка или страх, които могат да бъдат избегнати, и не проявяват аномално поведение;
 - д) не страдат от продължително лишаване от храна и вода;
 - е) са предпазени от взаимодействие с други животни, което може да бъде избегнато и което може да навреди на условията за хуманно отношение към тях.
3. Съоръженията, използвани за умъртвяване и свързаните операции, се проектират, конструират, поддържат и експлоатират по начин, гарантиращ спазване на задълженията, определени в параграфи 1 и 2, при очакваните условия на дейност на съоръжението през годината.

⁽¹⁾ Регламент ► C1 (EC) 2017/625 ◀ на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 година относно официалния контрол и другите официални дейности, извършвани с оглед цел да се гарантира прилагането на законодателството в областта на храните и фуражите, правилата относно здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях, здравето на растенията, и продуктите за растителна защита, за изменение на регламенти (ЕО) № 999/2001, (ЕО) № 396/2005, (ЕО) № 1069/2009, (ЕО) № 1107/2009, (ЕС) № 1151/2012, (ЕС) № 652/2014, (ЕС) 2016/429 и (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета, регламенти (ЕО) № 1/2005 и (ЕО) № 1099/2009 на Съвета и директиви 98/58/ЕО, 1999/74/ЕО, 2007/43/ЕО, 2008/119/ЕО и 2008/120/ЕО на Съвета, и за отмяна на регламенти (ЕО) № 854/2004 и (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 89/608/ЕО, 89/662/ЕО, 90/425/ЕО, 91/496/ЕО, 96/23/ЕО, 96/93/ЕО и 97/78/ЕО на Съвета и решение 92/438/ЕО на Съвета (регламент относно официалния контрол) (► C1 ОВ L 95, 7.4.2017 г., стр. 1 ◀).

Член 4

Методи за зашеметяване

1. Животните се умъртвяват само след зашеметяване в съответствие с методите и специалните изисквания относно прилагането на тези методи, съдържащи се в приложение I. Загубата на съзнание и чувствителност се поддържат до смъртта на животното.

Методите, посочени в приложение I, които не причиняват незабавна смърт (наричани по-нататък „обикновено зашеметяване“) трябва да бъдат последвани възможно най-бързо от прилагане на процедура, гарантираща смърт, като обезкръвяване, разрушаване на гръбначния мозък, умъртвяване с електрически ток или продължителна аноксия.

2. Приложение I може да бъде изменено в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2, с оглед отразяване на научно-техническия прогрес въз основа на становище на ЕОБХ.

Всички такива изменения гарантират хуманно отношение към животните, което е поне равностойно на това при действащите методи.

3. Насоки на Общността относно методите, изложени в приложение I, могат да бъдат приемани в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

4. Изискванията на параграф 1 не се прилагат при клане на животни посредством специфични методи при религиозни обреди, при условие че клането се извършва в кланица.

Член 5

Проверки на зашеметяването

1. Стопанските оператори гарантират, че лицата, отговарящи за зашеметяването, или друг определен персонал, провеждат редовни проверки, за да се уверят, че животните не показват признаци на съзнание или чувствителност в периода между края на процеса на зашеметяване и смъртта.

Тези проверки се практикуват върху достатъчно представителна извадка от животни и честотата им се определя в зависимост от резултата от предходните проверки и от всички фактори, които е възможно да повлияят на ефикасността на процеса на зашеметяване.

В случай че резултатът от проверките показва, че животното не е зашеметено по подходящ начин, лицето, на което е възложено зашеметяването, незабавно предприема съответните мерки, както е посочено в стандартните оперативни процедури, изготвени в съответствие с член 6, параграф 2.

2. Ако, по смисъла на член 4, параграф 4, животните се умъртвяват без предварително зашеметяване, лицата, отговарящи за клането, провеждат системни проверки, за да гарантират, че животните не проявяват никакви признаци, че са в съзнание или че усещат, преди да бъдат освободени от фиксирането, и че не проявяват никакви признаци на живот преди да преминат през почистване или попарване.

▼B

3. По смисъла на параграфи 1 и 2 стопанските оператори могат да използват процедури за проверка, които са описани в ръководствата за добри практики, посочени в член 13.

4. Когато е целесъобразно, за да се вземе предвид високата степен на надеждност на някои методи за зашеметяване и въз основа на становище на ЕОБХ, могат да се приемат дерогации от изискванията, определени в параграф 1, в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

*Член 6***Стандартни оперативни процедури**

1. Стопанските оператори планират предварително умъртвяването на животни и свързаните операции и ги провеждат в съответствие със стандартните оперативни процедури.

2. Стопанските оператори разработват и прилагат такива стандартни оперативни процедури, които позволяват да се гарантира, че умъртвяването и свързаните операции се провеждат в съответствие с член 3, параграф 1.

По отношение на зашеметяването в стандартните оперативни процедури:

- а) се вземат предвид препоръките на производителите;
- б) за всеки прилаган метод за зашеметяване се определят, въз основа на наличните научни доказателства, ключовите параметри, посочени в приложение I, глава I, гарантиращи неговата ефективност за зашеметяване на животните;
- в) се уточняват мерките, които трябва да се предприемат, когато проверките, посочени в член 5 показват, че животното не е зашеметено по подходящ начин, или, в случай че животните са заклани в съответствие с член 4, параграф 4, че животното все още проявява признаци на живот.

3. По смисъла на параграф 2 от настоящия член стопанските оператори могат да използват стандартни оперативни процедури, които са описани в ръководствата за добри практики, посочени в член 13.

4. Стопанските оператори предоставят своите стандартните оперативни процедури на компетентния орган при поискване.

*Член 7***Ниво и свидетелство за квалификация**

1. Умъртвяването и свързаните операции се осъществяват единствено от лица със съответното ниво на квалификация за извършването им, без да причиняват на животните никаква болка, стрес или страдание, които могат да бъдат избегнати.

2. Стопанските оператори гарантират, че следните кланични операции се извършват единствено от лица, притежаващи свидетелство за квалификация за тези операции съгласно член 21, доказващо тяхната способност да ги извършват в съответствие с правилата, определени в настоящия регламент:

▼B

- а) манипулации и грижа за животните, преди да бъдат фиксирани;
- б) фиксиране на животните с цел зашеметяване или умъртвяване;
- в) зашеметяване на животни;
- г) оценка на ефективното зашеметяване;
- д) окачване или повдигане на живи животни;
- е) обезкръвяване на живи животни;
- ж) клане в съответствие с член 4, параграф 4.

3. Без да се засяга задължението, определено в параграф 1 от настоящия член, умъртвяването на животни, отглеждани за добив на кожа, се извършва в присъствие и под пряк надзор на лице, притежаващо свидетелство за квалификация, както е посочено в член 21, издадено за всички операции, извършвани под негов надзор. Стопанските оператори от ферми за животни, отглеждани за добив на кожа, предварително уведомяват компетентния орган кога ще бъдат умъртвявани животни.

*Член 8***Указания за употребата на оборудване за фиксиране и зашеметяване**

Продуктите, които се търгуват или рекламират като оборудване за фиксиране или зашеметяване, се продават само ако са придружени от съответните указания за употреба, по начин, осигуряващ оптимални условия за хуманно отношение към животните. Тези указания също се предоставят на обществеността от производителите чрез интернет.

В посочените указания се уточняват по-специално:

- а) видовете, категориите, броят и/или теглото на животните, за които е предназначена употребата на оборудването;
- б) препоръчителните параметри за употреба в различни обстоятелства, включително ключовите параметри, изложени в приложение I, глава I;
- в) по отношение на оборудването за зашеметяване — метод за наблюдение на ефикасността на оборудването във връзка със спазването на правилата, определени в настоящия регламент;
- г) препоръките за поддръжка и при необходимост за калибриране на оборудването за зашеметяване.

*Член 9***Употреба на оборудване за фиксиране и зашеметяване**

1. Стопанските оператори гарантират, че всяко оборудване, използвано за фиксиране или умъртвяване на животни, се поддържа и проверява в съответствие с указанията на производителя от специално обучени за тази цел лица.

Стопанските оператори съставят регистър за поддръжката. Те съхраняват тези регистри минимум една година и ги предоставят на компетентния орган при поискване.

▼B

2. Стопанските оператори гарантират, че по време на операциите, свързани със зашеметяването, на непосредствено разположение на място се осигурява подходящо резервно оборудване, което се използва в случай на повреда на първоначално използваното оборудване за зашеметяване. Резервният метод може да се различава от първоначално използвания.

3. Стопанските оператори гарантират, че животните не се поставят в оборудване за фиксиране, включително в ограничители за главата, преди лицето, на което е възложено зашеметяването или обезкръвяването, да е готово за извършване на тези манипулации по най-бързия възможен начин.

*Член 10***Частна домашна консумация**

Единствено изискванията по член 3, параграф 1, член 4, параграф 1 и член 7, параграф 1 се прилагат по отношение на клането на животни за частна домашна консумация, различни от птици, питомни и диви зайци и свързаните операции извън кланица от техния собственик или от лице под отговорността и контрола на собственика.

При все това, изискванията по член 15, параграф 3 и точки 1.8—11, 3.1 и, доколкото се отнася до обикновеното зашеметяване — точка 3.2 от приложение III, също се прилагат по отношение на клането на животни за частна домашна консумация, различни от птици, питомни и диви зайци, свине, овце и кози извън кланица от техния собственик или от лице под отговорността и контрола на собственика.

*Член 11***Пряка доставка на малки количества птици, питомни и диви зайци.**

1. Единствено изискванията по член 3, параграф 1, член 4, параграф 1 и член 7, параграф 1 се прилагат за клане на птици, питомни и диви зайци в стопанството за целите на пряка доставка на малки количества месо от производителя на крайния потребител или на местни обекти за търговия на дребно, които пряко доставят такова прясно месо на крайния потребител, като се предвижда броят на закланите в стопанството животни да не надвишава максималния брой, установен в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

2. Изискванията по глави II и III от настоящия регламент се прилагат по отношение на клането на такива животни, ако техният брой надвишава максималния брой, посочен в параграф 1 от настоящия член.

*Член 12***Внос от трети държави**

Изискванията по глави II и III от настоящия регламент, се прилагат по смисъла на член 12, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕО) № 854/2004.

Придружаващият внесено от трети държави месо здравен сертификат се допълва от атестация, доказваща, че са били изпълнени изисквания, поне равностойни на тези, определени в глави II и III от настоящия регламент.

Член 13

Разработване и разпространение на ръководства за добри практики

1. Държавите-членки насърчават разработването и разпространението на ръководства за добри практики с цел улесняване на прилагането на настоящия регламент.
2. Когато се изготвят такива ръководства за добри практики, те се разработват и разпространяват от организации на стопанските оператори.
 - а) след консултации с представители на неправителствени организации, с компетентните органи или други заинтересовани страни;
 - б) като се вземат предвид научните становища, посочени в член 20, параграф 1, буква в).
3. Компетентният орган оценява ръководствата за добри практики, с цел да се гарантира, че те са били разработени съгласно параграф 2 и че съответстват на съществуващите насоки на Общността.
4. В случай че организациите на стопанските оператори не успеят да предоставят ръководства за добри практики, компетентният орган може да разработи и публикува свои ръководства за добри практики.
5. Държавите-членки изпращат на Комисията всички ръководства за добри практики, валидирани от компетентния орган. Комисията създава и поддържа система за регистрация на тези ръководства и я предоставя на държавите-членки.

ГЛАВА III

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛАНИЦИТЕ

Член 14

Разположение, конструкция, и оборудване на кланиците

1. Стопанските оператори гарантират, че разположението и конструкцията на кланиците и използваното в тях оборудване съответстват на правилата, изложени в приложение II.
2. За целите на настоящия регламент стопанските оператори при поискване представят на компетентния орган, посочен в член 4 от Регламент (ЕО) № 853/2004, за всяка кланица поне следната информация:
 - а) максималния брой животни на час за всяка кланична линия;
 - б) категорията и теглото на животните, за които може да се употребява наличното оборудване за фиксиране или зашеметяване;
 - в) максималния капацитет на всяко място за настаняване.

Компетентният орган оценява информацията, представена от оператора в съответствие с първата алинея, когато одобрява кланицата.

▼B

3. В съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2, могат да се приемат:

- а) дерогации от правилата, изложени в приложение II, по отношение на подвижните кланици;
- б) изменения, необходими за адаптирането на приложение II с оглед отразяване на научно-техническия прогрес.

До приемането на дерогациите, посочени в буква а) от първата алинея държавите-членки могат да определят или да запазят националните правила по отношение на подвижните кланици.

4. Насоки на Общността за прилагане на параграф 2 от настоящия член и на приложение II могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

*Член 15***Манипулации и операции за фиксиране в кланиците**

1. Стопанските оператори гарантират спазването на оперативните правила за кланиците, изложени в приложение III.

2. Стопанските оператори гарантират, че всички животни, които се умъртвяват в съответствие с член 4, параграф 4, без предварително зашеметяване, са фиксирани самостоятелно; преживните животни се фиксират по механичен начин.

Не се използват системи за фиксиране на говеда, при които се прилага обръщане или неестествена позиция на тялото на животното, освен при животни, заклани в съответствие с член 4, параграф 4 и при условие че системите са оборудвани със съоръжение, ограничаващо както страничните, така и вертикалните движения на главата на животното и подлежащо на регулиране, за да съответства на размера на животното.

3. Забраняват се следните методи за фиксиране:

- а) окачване или повдигане на животни, които са в съзнание;
- б) механично стягане или завързване на крайниците или краката на животните;
- в) разрушаване на гръбначния мозък, например с двуостър скалпел или нож;
- г) използването на електричество за обездвижване на животното, което не води до зашеметяването или умъртвяването му в условия, които са под контрол, по-специално всяко използване на електричество, което не засяга мозъка.

Букви а) и б) обаче не се прилагат за окачването на птици.

4. Приложение III може да бъде изменено с оглед отразяване на научно-техническия прогрес, включително на становище на ЕОБХ в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

5. Насоки на Общността за прилагане на правилата, изложени в приложение III, могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

Член 16

Процедури за наблюдение в кланиците

1. За целите на член 5 стопанските оператори въвеждат и прилагат подходящи процедури за наблюдение в кланиците.
2. Процедурите за наблюдение, посочени в параграф 1 от настоящия член описват начина, по който трябва да се извършват проверките, посочени в член 5, и включват най-малко следното:
 - а) имената на лицата, отговарящи за процедурата за наблюдение;
 - б) показатели за установяване на признаци за безсъзнание и за съзнание или чувствителност у животните; показатели за установяване на липса на признаци на живот у животните, заклани в съответствие с член 4, параграф 4;
 - в) критерии за да се определи дали резултатите, установени от показателите, посочени в буква б), са задоволителни;
 - г) обстоятелствата и/или времето за провеждане на наблюдението;
 - д) броя животни във всяка извадка, която трябва да бъде проверена по време на наблюдението;
 - е) съответните процедури в случай на неизпълнение на критериите, посочени в буква в), за да се гарантира преразглеждането на операциите по зашеметяване или умъртвяване с цел установяване на причините за евентуалните недостатъци и на промените, които трябва да се внесат в тези операции.
3. Стопанските оператори въвеждат специални процедури за наблюдение за всяка кланична линия.
4. Честотата на проверките се определя, като се отчитат основните рискови фактори като промените във връзка с вида или размерите на животните, които са подложени на клане, или работния режим на персонала, и по начин, позволяващ постигането на резултати с висока степен на надеждност.
5. За целите на параграфи 1—4 от настоящия член стопанските оператори могат да използват процедури за наблюдение, които са описани в ръководствата за добри практики, посочени в член 13.
6. Насоки на Общността относно процедурите за наблюдение в кланиците могат да бъдат приемани в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

Член 17

Служител, отговарящ за хуманното отношение към животните

1. Стопанските оператори назначават за всяка кланица служител, отговарящ за хуманното отношение към животните, който да ги подпомага за гарантиране на спазването на правилата, определени в настоящия регламент.

▼B

2. Служителят, отговарящ за хуманното отношение към животните, е пряко подчинен на стопанския оператор и му докладва директно по въпросите, свързани с хуманното отношение към животните. Той има право да изисква от персонала на клиниката да предприема всякакви оздравителни действия, необходими за гарантиране спазването на правилата, определени в настоящия регламент.

3. Отговорностите на служителя, отговарящ за хуманното отношение към животните, се определят в стандартните оперативни процедури на клиниката и се довеждат ефективно до знанието на съответния персонал.

4. Служителят, отговарящ за хуманното отношение към животните, притежава свидетелство за квалификация съгласно член 21, което е издадено за всички операции, практикувани в клиниките, за които той отговаря.

5. Служителят, отговарящ за хуманното отношение към животните, води регистър за действията, предприети с цел подобряване на хуманното отношение към животните в клиниката, в която изпълнява задачите си. Тези регистри се съхраняват минимум една година и се предоставят на компетентния орган при поискване.

6. Параграфи 1—5 не се прилагат по отношение на клиники, в които годишно се колят по-малко от 1 000 животински единици бозайници или 150 000 птици или питомни зайци.

За целите на първата алинея „животинска единица“ означава стандартна мерна единица, която позволява агрегирането на различни животински категории с цел тяхното сравняване.

При прилагане на първата алинея държавите-членки използват следните коефициенти за превръщане:

- а) възрастни говеда по смисъла на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета от 22 октомври 2007 г. за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти (Общ регламент за ООП) ⁽¹⁾ и еднокопитни животни: 1 животинска единица;
- б) други животни от рода на едрия рогат добитък: 0,50 животинска единица;
- в) свине с живо тегло над 100 kg: 0,20 животинска единица;
- г) други прасета: 0,15 животинска единица;
- д) овце и кози: 0,10 животинска единица;
- е) агнета, ярета и прасенца с живо тегло под 15 kg: 0,05 животинска единица.

ГЛАВА IV

УНИЩОЖАВАНЕ НА ОГНИЩЕТО И НЕОТЛОЖНО УМЪРТВЯВАНЕ*Член 18***Унищожаване на огнището**

1. Компетентният орган, отговарящ за операция по унищожаване на огнището, изготвя план за действие с оглед гарантиране спазването на правилата, определени в настоящия регламент, преди началото на операцията.

⁽¹⁾ ОВ L 299, 16.11.2007 г., стр. 1.

▼B

В плановете за действие в извънредни ситуации, които се изискват съгласно правото на Общността в областта на здравето на животните, се включват по-специално планираните методи за зашеметяване и умъртвяване и съответните стандартни оперативни процедури за гарантиране спазването на правилата, определени в настоящия регламент, които се основават на описаната в плана за действие в извънредни ситуации хипотеза относно размера и местоположението на предполагаемите огнища.

2. Компетентният орган:

- a) гарантира провеждането на тези операции в съответствие с плана за действие, посочен в параграф 1;
- б) предприема всякакви подходящи действия за запазване на възможно най-добри условия за хуманно отношение към животните.

3. За целите на настоящия член и при изключителни обстоятелства компетентният орган може да отпуска дерогации от една или повече разпоредби на настоящия регламент, в случай че според него съществува вероятност спазването им да застраши здравето на човека или да забави значително процеса на ликвидиране на дадено заболяване.

4. До 30 юни всяка година компетентният орган, посочен в параграф 1, представя на Комисията доклад за проведените през предходната година операции по унищожаване на огнището и го предоставя на обществеността чрез интернет.

Във връзка с всяка операция по унищожаване на огнище посоченият доклад съдържа по-специално:

- a) причините за унищожаването на огнището;
- б) броя и видовете умъртвени животни;
- в) приложените методи за зашеметяване и умъртвяване;
- г) описание на срещнатите затруднения и, когато е уместно, намерените решения за облекчаване или свеждане до минимум на страданието на засегнатите животни;
- д) всяка дерогация, отпусната в съответствие с параграф 3.

5. Насоки на Общността за изготвяне и прилагане на плановете за действие при унищожаване на огнища могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

6. Когато е целесъобразно, за да се вземе предвид събраната информация от ADNS, може да се приеме дерогация от задължението за докладване, определено в параграф 4 от настоящия член, в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

*Член 19***Неотложно умъртвяване**

В случай на неотложно умъртвяване държателят на засегнатите животни предприема всички необходими мерки за възможно най-бързото им умъртвяване.

ГЛАВА V
КОМПЕТЕНТЕН ОРГАН

Член 20

Научна помощ

1. Всяка държава-членка гарантира, че на компетентните органи се осигурява съдействие при поискване и в достатъчна степен под формата на независима научна помощ чрез предоставяне на:

- а) научно-технически експертни становища във връзка с одобряването на кланиците съгласно член 14, параграф 2 и разработването на нови методи за зашеметяване;
- б) научни становища относно указанията, предоставени от производителите, във връзка с употребата и поддръжката на оборудването за фиксиране и зашеметяване;
- в) научни становища във връзка с ръководствата за добри практики, разработени в рамките на нейната територия за целите на настоящия регламент;
- г) препоръки за целите на настоящия регламент, по-специално във връзка с проверките и одитите;
- д) становища във връзка с капацитета и способността на отделни органи и структури да изпълняват изискванията, определени в член 21, параграф 2.

2. Научната помощ може да се предоставя чрез мрежа, при условие че всички задачи, изброени в параграф 1, се изпълняват по отношение на всички свързани дейности, които се провеждат в съответните държави-членки.

За тази цел всяка държава-членка определя една-единствена точка за контакт и я съобщава на обществеността чрез интернет. Тази точка за контакт отговаря за обмена на научно-техническа информация и най-добри практики във връзка с прилагането на настоящия регламент с нейните партньори и с Комисията.

Член 21

Свидетелство за квалификация

1. За целите на член 7 държавите-членки определят компетентния орган, отговарящ за:

- а) осигуряване на курсове за обучение на персонала, участващ в умъртвяването и свързаните операции;
- б) издаване на свидетелства за квалификация, удостоверяващи успешното полагане на независим краен изпит; тематичните области, включени в този изпит, отговарят на съответните категории животни и съответстват на операциите, посочени в член 7, параграфи 2 и 3, и на тематичните области, изложени в приложение IV;
- в) одобряване на учебни програми за курсовете, посочени в буква а), и на съдържанието и условията за провеждане на изпита, посочен в буква б).

▼B

2. Компетентният орган може да делегира правата за крайния изпит и за издаване на свидетелство за квалификация на отделен орган или структура, като този орган или структура:

- а) притежава необходимите за това експертни умения, персонал и оборудване;
- б) е независим и няма конфликт на интереси по отношение на крайния изпит и издаването на свидетелствата за квалификация.

Компетентният орган може също да делегира правата за организиране на курсовете за обучение на отделен орган или структура, който притежава необходимите за това експертни умения, персонал и оборудване.

Подробната информация относно органи или структури, на които са делегирани такива задачи, се предоставя на обществеността от компетентния орган чрез интернет.

3. В свидетелствата за квалификация се посочват категориите животни, типът оборудване и видът операции, изброени в член 7, параграфи 2 или 3, за които се отнасят.

4. Държавите-членки признават свидетелствата за квалификация, издадени в друга държава-членка.

5. Компетентният орган може да издава временни свидетелства за квалификация, при условие че:

- а) кандидатът е записан в един от курсовете за обучение, посочени в параграф 1, буква а);
- б) кандидатът ще работи в присъствие и под прекия надзор на друго лице, което притежава свидетелство за квалификация, издадено за конкретната дейност, която трябва да се извършва;
- в) срокът на валидност на временното свидетелство не превишава три месеца; и
- г) кандидатът представи писмена декларация, в която заявява, че досега не му е издавано друго временно свидетелство за квалификация със същия обхват или докаже пред компетентния орган, че не е бил в състояние да се яви на заключителния изпит.

6. Без да се засяга решение на съдебен орган или на компетентен орган, с което се забраняват манипулациите с животни, свидетелство за квалификация, включително временно свидетелство за квалификация, се издава само на лице, което представи писмена декларация, в която заявява, че не е извършило сериозно нарушение на правото на Общността и/или на националното право за защита на животните в рамките на трите години, предхождащи датата на кандидатстване за такова свидетелство.

7. Държавите-членки могат да признават квалификации, получени за други цели, като равностойни на свидетелства за квалификация за целите на настоящия регламент, при условие че тези квалификации са получени в условия, съответстващи на посочените в настоящия член. Компетентният орган предоставя на обществеността и актуализира чрез интернет списък на квалификациите, признати за равностойни на свидетелството за квалификация.

▼B

8. Насоки на Общността за прилагане на параграф 1 от настоящия член могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

ГЛАВА VI

НЕСПАЗВАНЕ НА УСЛОВИЯТА, САНКЦИИ И ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ПРАВОМОЩИЯ**▼M1****▼B***Член 23***Санкции**

Държавата-членка определя правилата относно санкциите, приложими при нарушение на настоящия регламент, и предприема всички необходими мерки за гарантиране на прилагането им. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, съразмерни и възпиращи. Държавите-членки нотифицират Комисията за тези разпоредби до 1 януари 2013 г., като я нотифицират незабавно и за всяко последващо изменение, отнасящо се до тези разпоредби.

*Член 24***Правила за прилагане**

Всякакви подробни правила, необходими за прилагането на настоящия регламент, могат да се приемат в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2.

*Член 25***Процедура на комитети**

1. Комисията се подпомага от Постоянния комитет по хранителната верига и здравето на животните, създаден с член 58 от Регламент (ЕО) № 178/2002.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилагат членове 5 и 7 от Решение 1999/468/ЕО.

Срокът, посочен в член 5, параграф 6 от Решение 1999/468/ЕО, се определя на три месеца.

ГЛАВА VII

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ*Член 26***По-строги национални правила**

1. Настоящият регламент не възпрепятства държавите-членки да запазят националните правила, насочени към осигуряване на по-голяма защита на животните по време на умъртвяване, които са в сила към датата на влизане в сила на настоящия регламент.

Преди 1 януари 2013 г. държавите-членки информират Комисията за такива национални правила. Комисията уведомява съответно останалите държави-членки.

▼B

2. Държавите-членки могат да приемат национални правила, насочени към осигуряване на по-голяма защита на животните по време на умъртвяване в сравнение с предвидените в настоящия регламент във връзка със следните области:

- а) умъртвяването на животни и свързаните с него действия извън кланица;
- б) клането и свързаните с него действия на дивеч, отглеждан в стопанства, съгласно определението в параграф 1.6 от приложение I към Регламент (ЕО) № 853/2004, в т.ч. северния елен;
- в) клането на животни и свързаните с него действия в съответствие с член 4, параграф 4.

Държавите-членки нотифицират Комисията за всички такива национални правила. Комисията уведомява съответно останалите държави-членки.

3. Когато въз основа на нови научни доказателства държава-членка счете за необходимо да предприеме мерки, насочени към осигуряване на по-голяма защита на животните по време на умъртвяване във връзка с методите за зашеметяване, посочени в приложение I, тя нотифицира Комисията за предвидените мерки. Комисията уведомява съответно останалите държави-членки.

Комисията отправя въпроса до комитета, посочен в член 25, параграф 1, в рамките на 1 месец от нотификацията и въз основа на становище на ЕОБХ и в съответствие с процедурата, посочена в член 25, параграф 2, одобрява или отхвърля съответните национални мерки.

Когато счете за необходимо Комисията може въз основа на одобрените национални мерки да предложи изменения на приложение I в съответствие с член 4, параграф 2.

4. Държава-членка не забранява нито възпрепятства пускането на нейната територия на продукти от животински произход, получени от животни, които са били умъртвени в друга държава-членка, на основание, че съответните животни не са били умъртвени в съответствие с нейните национални правила, насочени към по-голяма защита на животните по време на умъртвяване.

*Член 27***Доклади**

1. Не по-късно от 8 декември 2014 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно възможността да се въведат известни изисквания във връзка със защитата на рибите по време на умъртвяване, като се отчита хуманното отношение към животните, както и социално-икономическото и екологичното въздействие. Ако е целесъобразно, този доклад се придружава от законодателни предложения за изменение на настоящия регламент чрез включването на специфични правила относно защитата на рибите по време на умъртвяване.

До приемането на такива мерки държавите-членки могат да запазят или да приемат национални правила относно защитата на рибите по време на клане или умъртвяване, като уведомяват Комисията за тях.

2. Не по-късно от 8 декември 2012 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно системите за фиксиране на говеда, при които се прилага обръщане или неестествена позиция на тялото на животното. Този доклад се основава

▼B

на резултатите от научно изследване, в което тези системи се сравняват със системи, които поддържат говедата в изправено положение, и в него се отчита хуманното отношение към животните, както и социално-икономическите последици, включително въпросът дали са приемливи за религиозните общности и от гледна точка на безопасността на операторите. Ако е целесъобразно, този доклад се придружава от законодателни предложения за изменение на настоящия регламент относно системите за фиксиране на говеда, при които се прилага обръщане или неестествена позиция на тялото на животното.

3. Не по-късно от 8 декември 2013 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно различните методи за зашеметяване на птици, и по-специално груповото зашеметяване на птици чрез електрически ток във водна баня, като се отчита хуманното отношение към животните, както и социално-икономическото и екологичното въздействие.

*Член 28***Отмяна**

1. Директива 93/119/ЕИО се отменя.

За целите на член 29, параграф 1 от настоящия регламент обаче продължават да се прилагат следните разпоредби на Директива 93/119/ЕИО:

а) приложение А:

i) раздел I, параграф 1;

ii) раздел II, параграф 1, параграф 3, второто изречение, параграфи 6, 7, 8 и параграф 9, първото изречение;

б) приложение В, раздел II, параграф 3.А.2, първата алинея на параграфи 3.Б.1, 3.Б.2 и 3.Б.4 и параграфи 4.2 и 4.3.

2. Позоваванията на отменената директива се тълкуват като позовавания на настоящия регламент.

*Член 29***Преходни разпоредби**

1. До 8 декември 2019 г. член 14, параграф 1 се прилага единствено за нови кланици или за всяко ново разположение, конструкция или оборудване, които попадат в обхвата на правилата, изложени в приложение II, и които не са започнали да функционират преди 1 януари 2013 г.

2. До 8 декември 2015 г. държавите-членки могат да издават свидетелства за квалификация съгласно член 21 по опростена процедура на лица с най-малко три години доказан професионален опит в съответната област.

*Член 30***Влизане в сила**

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се от 1 януари 2013 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

СПИСЪК НА МЕТОДИТЕ ЗА ЗАШЕТЕЛЯВАНЕ И СВЪРЗАНИ СПЕЦИФИКАЦИИ

(посочени в член 4)

ГЛАВА I

Методи

Таблица 1 — Механични методи

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания за някои методи — глава II от настоящото приложение
1	Устройство с проникващ прихванат болт	Тежко и необратимо увреждане на мозъка, предизвикано от удара и проникването на прихванат болт. Обикновено зашеметяване.	Всички видове. Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Място и посока на изстрела. Подходяща скорост, изходна дължина и диаметър на болта в зависимост от размера и вида на животното. Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.).	Не се прилага.
2	Устройство с непрокиващ прихванат болт	Тежко увреждане на мозъка, предизвикано от удара на прихванатия болт, без да е осъществено проникване. Обикновено зашеметяване.	Преживни животни, птици, питомни и диви зайци. За преживни животни единствено при клане Клане, унищожаване на огнище и други ситуации за птици, питомни и диви зайци	Място и посока на изстрела. Подходяща скорост, диаметър и форма на болта в зависимост от размера и вида на животното. Сила на използвания ударник Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.).	Точка 1
3	Огнестрелно оръжие с куршуми	Тежко и необратимо увреждане на мозъка, предизвикано от удара и проникването на един или повече куршуми.	Всички видове. Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Място на изстрела. Сила и калибър на патрона. Тип куршум	Не се прилага.
4	Мацерация	Незабавно поразяване на цялото животно.	Пилета на възраст до 72 часа и оплодени яйца. Всички ситуации с изключение на клане	Максимален размер на вкарваната партида. Разстояние между остриетата и скорост на въртене Мярка за предотвратяване на претоварването.	Точка 2.

▼B

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания за някои методи — глава II от настоящото приложение
5	Пречупване на шийните прешлени	Ръчно или механично опъване и извиване на шията, предизвикващо мозъчна исхемия.	Птици до 5 kg живо тегло Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Не се прилага.	Точка 3.
6	Рязък удар в главата	Силен и точен удар в главата, предизвикващ тежко увреждане на мозъка.	Прасенца, агнета, ярета, питомни и диви зайци, животни, отглеждани за добив на кожа, и птици до 5 kg живо тегло. Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Сила и място на удара	Точка 3.

Таблица 2 — Електрически методи

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
1	Зашеметяване с електрически ток единствено през главата	През мозъка се прокарва ток, предизвикващ форма на генерализирана епилепсия на електроенцефалограмата (ЕЕГ). Обикновено зашеметяване.	Всички видове. Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Минимална сила на тока (А или mA) Минимален волтаж (V). Максимална честота (Hz). Минимално време на излагане. Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.). Честота на калибриране на оборудването. Оптимизиране на протичащия ток. Предотвратяване на електрошок преди зашеметяването. Позиция и контактна повърхност на електродите.	Точка 4.
2	Зашеметяване с електрически ток през главата и тялото	През тялото се прокарва ток, предизвикващ едновременно форма на генерализирана епилепсия на ЕЕГ и фибрилация или спиране на сърцето.	Всички видове Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Минимална сила на тока (А или mA) Минимален волтаж (V). Максимална честота (Hz). Минимално време на излагане.	Точка 5.

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
		Обикновено зашеметяване в случай на клане.		<p>Честота на калибриране на оборудването.</p> <p>Оптимизиране на протичащия ток.</p> <p>Предотвратяване на електрошок преди зашеметяването.</p> <p>Позиция и контактна повърхност на електродите.</p> <p>Максимален интервал между зашеметяването и клането (сек.), в случай на обикновено зашеметяване/зашеметявания.</p>	
3	Електрически ток във водна баня	<p>През цялото тяло се прокарва ток, предизвикващ форма на генерализирана епилепсия на ЕЕГ и евентуално фибрилация или спиране на сърцето във водна баня.</p> <p>Обикновено зашеметяване освен в случаите, когато честотата е равна или по-ниска от 50 Hz.</p>	<p>Птици.</p> <p>Клане, унищожаване на огнище и други ситуации</p>	<p>Минимална сила на тока (A или mA)</p> <p>Минимален волтаж (V).</p> <p>Максимална честота (Hz).</p> <p>Честота на калибриране на оборудването.</p> <p>Предотвратяване на електрошок преди зашеметяването.</p> <p>Свеждане на болката при окачване до минимум.</p> <p>Оптимизиране на протичащия ток.</p> <p>Максимална продължителност на окачването преди водната баня.</p> <p>Минимално време на излагане за всяко животно.</p> <p>Потапяне на птиците до основата на крилето.</p> <p>Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.) при честота над 50 Hz</p>	Точка 6.

▼ M2

Таблица 3 — Методи с контролирана атмосфера

▼ B

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
1	Висока концентрация на въглероден диоксид	Бързо или постепенно излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща над 40 % въглероден диоксид. Методът може да се използва в ями, тунели, контейнери или предварително запечатано помещение. Обикновено зашеметяване в случай на клане на свине.	Свине, животни от семейство порови, чинчили, птици с изключение на патици и гъски Клане единствено при свинете Други ситуации с изключение на клане при птици, животни от семейство порови, чинчили, свине.	Концентрация на въглероден диоксид. Продължителност на излагането. Максимален интервал между зашеметяването и клането (сек.) в случай на обикновено зашеметяване. Качество на газа. Температура на газа.	Точка 7. Точка 8.
2	Въглероден диоксид на два етапа	Последователно излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща до 40 % въглероден диоксид, а след загуба на съзнание следва по-висока концентрация на въглероден диоксид.	Птици Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Концентрация на въглероден диоксид. Продължителност на излагането. Качество на газа. Температура на газа.	Не се прилага
3	Въглероден диоксид в комбинация с инертни газове	Бързо или постепенно излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща до 40 % въглероден диоксид в комбинация с инертни газове, което води до аноксия. Методът може да се използва в ями, торби, тунели, контейнери или предварително запечатани помещения. Обикновено зашеметяване на свине, ако продължителността на излагане на поне 30 % въглероден диоксид е по-кратка от 7 минути.	Свине и птици. Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Концентрация на въглероден диоксид. Продължителност на излагането. Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.) в случай на обикновено зашеметяване. Качество на газа. Температура на газа. Концентрация на кислород.	Точка 8.

▼ B

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
		Обикновено зашеметяване на птици, ако общата продължителност на излагане на поне 30 % въглероден диоксид е по-кратка от 3 минути.			
4	Инертни газове	Бързо или постепенно излагане на животни, които са в съзнание, на смес от инертни газове като аргон или азот, което води до аноксия. Методът може да се използва в ями, торби, тунели, контейнери или предварително запечатани помещения. Обикновено зашеметяване в случай на клане на свине. Обикновено зашеметяване на птици, ако продължителността на излагане на аноксия е по-кратка от 3 минути.	Свине и птици. Клане, унищожаване на огнище и други ситуации	Концентрация на кислород. Продължителност на излагането. Качество на газа Максимален интервал между зашеметяването и клането/умъртвяването (сек.) в случай на обикновено зашеметяване. Температура на газа.	Точка 8.
5	Въглероден оксид (чист източник)	Излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща над 4 % въглероден оксид.	Животни, отглеждани за добив на кожа, птици и прасенца. Ситуации с изключение на клане.	Качество на газа. Концентрация на въглероден оксид. Продължителност на излагането. Температура на газа.	Точки 9.1, 9.2 и 9.3.
6	Въглероден оксид в комбинация с други газове	Излагане на животни, които са в съзнание, на смес от газове, съдържаща над 1 % въглероден оксид в комбинация с други токсични газове.	Животни, отглеждани за добив на кожа, птици и прасенца. Ситуации с изключение на клане.	Концентрация на въглероден оксид. Продължителност на излагането. Температура на газа. Филтриране на машинно произведен газ.	Точка 9.
7	Зашеметяване чрез използване на ниско атмосферно налягане	Излагане на животни, които са в съзнание, на постепенно намаляване на налягането при намаляване на наличния кислород до по-малко от 5 %.	Бройлери с живо тегло до 4 kg. Клане, депопулация и други случаи.	Скорост на намаляване на налягането. Продължителност на излагането. Температура и влажност на околната среда.	Точки 10.1 — 10.5.

▼ M2

Таблица 4 — Други методи

№	Наименование	Описание	Условия за използване	Ключови параметри	Специални изисквания в глава II от настоящото приложение
1	Поставяне на смъртоносна инжекция	Загуба на съзнание и чувствителност, последвана от необратима смърт, предизвикана от инжектиране на ветеринарни лекарства.	Всички видове. Ситуации изключение на клане	Начин на инжектиране Използване на одобрени лекарства.	Не се прилага.

ГЛАВА II

Специални изисквания за някои методи

1. Устройство с непроникващ прихванат болт

При използването на този метод стопанските оператори внимават да бъде избегната фрактура на черепа.

Този метод се използва само за преживни животни с по-малко от 10 kg живо тегло.

2. Мацерация

Този метод осигурява незабавна мацерация и моментална смърт на животните. Устройството включва бързо въртящи се механично задвижвани умъртвяващи остриета или издатини от експандиран полистирен. Капацитетът на устройството е достатъчно голям, за да се гарантира незабавното умъртвяване на всички животни, дори ако са в голямо количество.

3. Пречупване на шийните прешлени и рязък удар в главата

Това не са рутинни методи, а се използват само при липса на други методи за зашеметяване.

Тези методи не се използват в кланиците, освен като резервен метод за зашеметяване.

Едно лице умъртвява чрез ръчно пречупване на шийните прешлени или чрез рязък удар в главата не повече от седемдесет животни на ден.

Ръчното пречупване на шийните прешлени не се използва при животни с над 3 kg живо тегло.

4. Зашеметяване с електрически ток единствено през главата

4.1. При използване на зашеметяване с електрически ток единствено през главата, електродите обхващат мозъка на животното и съответстват на неговия размер.

4.2. Зашеметяването с електрически ток единствено през главата се осъществява в съответствие с определената в таблица 1 минимална сила на тока.

Таблица 1 — Минимална сила на тока при зашеметяване с електрически ток единствено през главата

Категория животни	Говеда на възраст 6 месеца или повече	Говеда на възраст под 6 месеца	Овце и кози	Свине	Пилета	Пуйки
Минимална сила на тока	1,28 A	1,25 A	1,00 A	1,30 A	240 mA	400 mA

5. Зашеметяване с електрически ток през главата и тялото

5.1. Овце, кози и свине.

Минималната сила на тока при зашеметяване чрез електрически ток през главата и тялото е 1 ампер за овцете и козите и 1,30 ампера за свинете.

▼ B

5.2. Лисици

Електродите се поставят в устата и ректума при сила на тока от минимум 0,3 ампера и минимален волтаж от 110 волта в продължение на най-малко три секунди.

5.3. Чинчили

Електродите се поставят от ухото до опашката при сила на тока от минимум 0,57 ампера за минимум 60 секунди.

6. *Зашеметяване на птици чрез електрически ток във водна баня*

6.1. Животните не се окачват, ако са твърде малки за оборудването за зашеметяване чрез електрически ток във водна баня или ако съществува вероятност окачането да доведе или да увеличи изпитваната болка (напр. видимо ранени животни). В тези случаи те се умъртвяват по алтернативен метод.

6.2. Халките за окачване са мокри преди живите птици да бъдат окачени и изложени на ток. Птиците се окачват за двата крака.

6.3. За посочените в таблица 2 животни зашеметяването чрез електрически ток във водна баня се осъществява в съответствие с минималната сила на тока, определена в същата таблица, а животните се излагат на този ток за минимална продължителност от поне четири секунди.

Таблица 2 — Изисквания за електричеството при оборудване за зашеметяване чрез електрически ток във водна баня

(средни стойности за животно)

Честота (Hz)	Пилета	Пуйки	Патици и гъски	Пъдпъдъци
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA	45 mA
200—400 Hz	150 mA	400 mA	Не се разрешава	Не се разрешава
400—1 500 Hz	200 mA	400 mA	Не се разрешава	Не се разрешава

7. *Висока концентрация на въглероден диоксид*

За свине, животни от семейство порови и чинчили се използва минимална концентрация от 80 % въглероден диоксид.

8. *Въглероден диоксид, използване на инертни газове или комбинация от такива смеси от газове*

При никакви обстоятелства газовете не нахлуват в камерата или на мястото, където се намират животните за зашеметяване и умъртвяване по начин, който би могъл да доведе до изгаряния или възбуда от замръзване или липса на влага.

9. *Въглероден оксид (чист източник или в комбинация с други газове)*

9.1. Животните са под визуално наблюдение по всяко време.

9.2. Животните се вкарват едно след друго и преди да се вкара следващото животно, се проверява дали предходното е в безсъзнание или умъртвено.

9.3. Животните остават в камерата до умъртвяването им.

9.4. Може да се използва машинно произведен газ, който е специално приспособен за целите на умъртвяването на животни, при условие че лицето, което отговаря за умъртвяването, предварително провери дали използваният газ:

- а) е охладен в необходимата степен;
- б) е филтриран в необходимата степен;
- в) не съдържа никакви дразнещи частици или газове.

Съоръжението се изпитва всяка година преди осъществяването на умъртвяването на животни.

9.5. Животните не се вкарват в камерата, преди да бъде достигната минималната концентрация на въглероден оксид.

▼ M210. *Зашеметяване чрез използване на ниско атмосферно налягане*

10.1. През първата фаза, чиято продължителност е не по-малко от 50 секунди, скоростта на намаляване на налягането е не по-висока от равностойната на намаляване на налягането от стандартното атмосферно налягане на морското равнище 760 до 250 Torr.

10.2. През втората фаза през следващите 210 секунди се достига минимално стандартно атмосферно налягане на морското равнище от 160 Torr.

10.3. Кривата на времето под налягане се коригира, за да се гарантира, че всички птици са необратимо зашеметени в рамките на продължителността на цикъла.

10.4. Камерата трябва да бъде изпитвана за течове и манометрите да бъдат калибровани преди всеки оперативен сезон поне веднъж дневно.

10.5. Записите за абсолютното вакууметрично налягане, продължителността на излагането, температурата и влажността се съхраняват най-малко една година.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

РАЗПОЛОЖЕНИЕ, КОНСТРУКЦИЯ И ОБОРУДВАНЕ НА КЛАНИЦИТЕ

(посочени в член 14)

1. *Всички видове съоръжения за настаняване*

1.1. Вентилационните системи се проектират, изграждат и поддържат, така че да се осигури постоянно хуманно отношение към животните, като се вземе предвид очакваният диапазон от климатични условия.

1.2. При необходимост от механични средства за вентилация се предвиждат аларма за сигнализация и резервни съоръжения при спешни случаи на техническа неизправност.

1.3. Съоръженията за настаняване се проектират и изграждат, така че да се сведе до минимум рискът от нараняване на животните и появата на внезапен шум.

1.4. Съоръженията за настаняване се проектират и изграждат, така че да се улесни проверката на животните. Осигурява се подходящо фиксирано или подвижно осветление, което да позволява извършването на проверки на животните по всяко време.

2. *Съоръжения за настаняване на животни, които не се доставят в контейнери*

2.1. Оборите, коридорите и прокарите се проектират и изграждат, така че:

а) животните да се движат свободно в необходимата посока, като използват обичайното си поведение и без да се разсейват;

б) свинете или овцете да се движат една до друга, с изключение на прокарите, водещи до оборудването за фиксиране.

2.2. Рампите и мостовете се оборудват със странични предпазители, за да се гарантира, че животните не могат да паднат.

2.3. Системата за поене в оборите се проектира, изгражда и поддържа, така че всички животни да имат достъп до чиста вода по всяко време, без да се нараняват или да ограничават движенията си.

2.4. Когато се използва обор за изчакване, той се изгражда с издигнат под и здрави прегради, разположен между оборите за държане и прокарът, водещ до пункта за зашеметяване, и се проектира, така че животните да не се заклепват или стъпкват.

2.5. Подът се изгражда и поддържа, така че да се сведе до минимум опасността животните да се подхлъзнат, да паднат или да наранят крайниците си.

2.6. Когато кланиците разполагат с открити терени за настаняване без естествен подслон или сянка, се предвижда подходяща защита от неблагоприятни климатични условия. Когато липсва такава защита, тези терени за настаняване не се използват при неблагоприятни климатични условия. Когато липсва естествен воден източник, се осигуряват съоръжения за поене.

3. *Оборудване и съоръжения за фиксиране*

3.1. Оборудването и съоръженията за фиксиране се проектират, изграждат и поддържат с оглед:

а) оптимизиране на прилагането на методите за зашеметяване или умъртвяване;

б) предотвратяване на нараняванията или контузиите на животните;

▼B

в) свеждане до минимум на борбата и виковете при фиксиране на животните;

г) свеждане до минимум на времето, в което животните са фиксирани.

3.2. За животни от рода на едрия рогат добитък боксовете за фиксиране, използвани във връзка с употребата на пневматичен пистолет с прихванат болт, се оборудват с устройство, което ограничава както страничните, така и вертикалните движения на главата на животното.

4. *Оборудване за зашеметяване чрез електрически ток (с изключение на оборудване за зашеметяване чрез електрически ток във водна баня)*

4.1. Оборудването за зашеметяване чрез електрически ток е снабдено с устройство, което показва и записва данните за ключовите параметри на електричеството за всяко зашеметено животно. Устройството се поставя на ясно видимо място за персонала и издава ясен визуален и звуков сигнал, ако продължителността на излагане спадне под изискваното равнище. Тези записи се съхраняват най-малко една година.

4.2. Оборудването за автоматично зашеметяване чрез електрически ток, придружено от съоръжения за фиксиране, осигурява наличие на постоянен ток.

5. *Оборудване за зашеметяване във водна баня*

5.1. Линиите за окачване се проектират и разполагат, така че окачените на тях птици да не бъдат възпирани и животните да се смущават в минимална степен.

5.2. Линиите за окачване се проектират, така че окачените на тях птици да не висят в съзнание повече от една минута. Патици, гъски и пуйки обаче не следва да висят в съзнание повече от две минути.

5.3. Линията за окачване трябва да бъде леснодостъпна по цялата ѝ дължина до мястото, където влиза в съоръжението за попарване, в случай че се наложи преместване на животните от кланичната линия.

5.4. Размерът и формата на металните халки се съобразяват с размера на краката на птиците за клане, за да може да се осигури контакт с електрическия ток, без да се причинява болка.

5.5. Оборудването за зашеметяване във водна баня е снабдено с електрически изолирана входна рампа и се проектира и поддържа, така че да се предотврати преливането на вода на входа.

5.6. Съоръжението за водна баня се проектира, така че степента на потапяне на птиците да може лесно да се адаптира.

5.7. Електродите в оборудването за зашеметяване във водна баня се разполагат по цялата дължина на водната баня. Водната баня се проектира и поддържа, така че когато минават над водата халките да бъдат в постоянен контакт със заземяния триещ лост.

5.8. За успокояване на птиците се изгражда съоръжение, което влиза в контакт с гърдите им, от мястото на окачване до мястото на влизане на птиците в съоръжението за зашеметяване във водна баня.

5.9. Осигурява се достъп до оборудването за зашеметяване във водна баня, за да бъде възможно обезкръвяването на зашеметени птици, които са останали във водната баня поради повреда или забавяне в линията.

5.10. Оборудването за зашеметяване във водна баня е снабдено с устройство, което показва и записва данните за използваните ключови параметри на електричеството. Тези записи се съхраняват най-малко една година.

▼B*6. Оборудване за зашеметяване на свине и птици с газ*

6.1. Съоръженията за зашеметяване с газ, включително транспортните ленти, се проектират и изграждат с оглед:

- a) оптимизиране прилагането на зашеметяването с газ;
- b) предотвратяване на нараняванията или контузиите на животните;
- v) свеждане до минимум на борбата и виковете при фиксиране на животните.

6.2. Съоръженията за зашеметяване с газ са оборудвани, така че да измерват постоянно, да показват и да записват концентрацията на газ и времето на излагане, и да издават ясен визуален и звуков сигнал, в случай че концентрацията на газ спадне под изискваното равнище. Устройството се поставя на ясно видимо място за персонала. Тези записи се съхраняват най-малко една година.

6.3. Съоръженията за зашеметяване с газ се проектират, така че дори при максимално допустимия капацитет животните да могат да лежат, без да се затискат едно върху друго.

▼M2*7. Зашемяване чрез използване на ниско атмосферно налягане*

7.1. Оборудването за зашемяване чрез използване на ниско атмосферно налягане се проектира и изгражда по такъв начин, че да може налягането в камерата под налягане да се намалява бавно и постепенно чрез намаляване на наличния кислород и поддържане на минимално налягане.

7.2. Системата е оборудвана, така че да измерва постоянно, да показва и да записва абсолютното вакууметрично налягане, продължителността на излагането, температурата и влажността и да издава ясен визуален и звуков сигнал, в случай че налягането се отклони от изискваните равнища. Устройството трябва да бъде ясно видимо за персонала.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ОПЕРАТИВНИ ПРАВИЛА ЗА КЛАНИЦИ

(посочени в член 15)

1. Пристигане, придвижване и манипулации с животните

1.1. Условието за хуманно отношение към всяка партида животни се оценяват системно при пристигането им от служителя, отговарящ за хуманното отношение към животните, или от лице, докладващо пряко на същия служител, за да се установят приоритетите, по-специално чрез определяне на това кои животни имат специфични нужди, свързани с хуманното отношение към тях, и какви са съответните мерки, които трябва да бъдат предприети.

1.2. Животните следва да се разтоварят възможно най-бързо след пристигането им и да се заколят след това без необосновано забавяне.

Бозайници, с изключение на питомни и диви зайци, които не са отведени до мястото за клане незабавно след пристигането им, се настаняват.

Животни, които не са заколени до 12 часа след пристигането им, се нахранват и впоследствие получават умерени количества храна на подходящи интервали. В тези случаи на животните се осигурява подходящо количество слама за постеля или подобен материал, гарантиращ съответното за вида и броя на животните удобство. Този материал гарантира ефикасен дренаж или да осигури подходящо абсорбиране на урината и изпражненията.

1.3. Контейнерите, в които се превозват животни, се поддържат в добро състояние, преместват се внимателно, по-специално ако дъното им е перфорирано или гъвкаво, и:

- а) не се хвърлят, изпускат или преобръщат;
- б) когато е възможно, се товарят и разтоварват хоризонтално и по механичен начин;

винаги когато е възможно, животните се разтоварват поединично.

1.4. Когато контейнерите са поставени един върху друг, се вземат необходимите предпазни мерки:

- а) за ограничаване попадането на урина и изпражнения върху намиращите се отдолу животни;
- б) за гарантиране стабилността на контейнерите;
- в) за гарантиране, че не се възпрепятства вентилацията.

1.5. При клането предимство пред останалите животни се дава на неотбитите животни, лактиращите млекодайни животни, родилите по време на транспортирането женски животни или доставените в контейнери животни. Ако това не е възможно, се предприемат мерки за облекчаване на страданията им, по-специално чрез:

- а) доене на млекодайните животни на интервали, не по-големи от 12 часа;
- б) осигуряване на подходящи условия за сучене и хуманно отношение към новородените животни, в случай че някое женско животно роди;
- в) осигуряване на вода за доставените в контейнери животни.

1.6. Бозайниците, с изключение на питомните и дивите зайци, които след разтоварване не се водят директно на мястото за клане, разполагат по всяко време с питейна вода от подходящи съоръжения.

1.7. Осигурява се равномерен поток от животни за зашеметяване и умъртвяване, за да се избегне необходимостта персоналът, извършващ манипулации, да подкарва животните от кошарите за държане.

▼B

1.8. Забранява се:

- а) удрането или ритането на животните;
- б) натискането на която и да било особено чувствителна част на тялото по начин, предизвикващ болка или страдание, които могат да бъдат избегнати;
- в) вдигането или влаченето на животните за главата, ушите, рогата, краката, опашката или козината, или манипулации с тях по начин, причиняващ болка или страдание;

Въпреки това забраната да се вдигат животни за краката им не се прилага за птици, питомни и диви зайци.

- г) използването на остени или други остри инструменти.
- д) извиването, прегъването или счупването на опашките на животни или стискането на очите на животни.

1.9. Използването на електрошокови инструменти се избягва, доколкото е възможно. При всички случаи такива инструменти се използват само при възрастни говеда и свине, които отказват да се движат, и само когато има място да се придвижват напред. Електрошокът продължава не повече от една секунда, прилага се на съответен интервал от време и само върху мускулите на задните крайници. Електрошокът не се използва многократно, ако животното не реагира.

1.10. Животните не се завързват за рогата, разклоненията на рогата или ноздрите и крайници им не се завързват. Когато се налага животните да бъдат завързани, връжетата, връзките или другите използвани средства:

- а) са достатъчно здрави, за да не се скъсат;
- б) са такива, че при необходимост животното да може да лежи, да яде и да пие;
- в) са направени, така че да се избегне всякаква опасност от задушаване или нараняване и да бъде възможно бързото освобождаване на животните.

1.11. Животните, които не са в състояние да вървят, не се влачат до мястото за клане, а се умъртвяват на мястото, където лежат.

2. *Допълнителни правила за бозайници в съоръжения за настаняване (с изключение на питомни и диви зайци)*

2.1. Всяко животно разполага с достатъчно пространство, за да може да се изправя, да ляга и с изключение на самостоятелно държани говеда — да се обръща.

2.2. Животните се държат на сигурно място за настаняване и се вземат мерки, за да не избягат и да се защитят от хищници.

2.3. За всеки обор с ясен знак се посочва датата и времето на пристигане и с изключение на самостоятелно държани говеда — максималният брой животни, който може да се държи.

2.4. Във всеки работен за кланицата ден, преди да пристигнат животните се приготвят обори за изолиране на животни, изискващи специални грижи, които трябва да са готови за непосредствена употреба.

2.5. Общото и здравословното състояние на животните в съоръженията за настаняване се проверява редовно от служителя, отговарящ за хуманното отношение към животните, или от лице със съответната квалификация.

▼B*3. Обезкръвяване на животни*

3.1. Когато зашеметяването, окачването, повдигането и обезкръвяването на животните се извършва от едно лице, това лице извършва всички тези операции последователно върху едно животно, преди да пристъпи към извършването на която и да е от тях върху друго животно.

3.2. В случай на обикновено зашеметяване или клане в съответствие с член 4, параграф 4, се прекъсват системно двете каротидни артерии или съдовете, от които те излизат. Пристъпва се към електрическа стимулация едва след като бъде проверено, че животното е в безсъзнание. Пристъпва се към допълнително почистване или попарване единствено след като бъде проверено, че липсват признаци за живот у животното.

3.3. Птиците не се колят с автоматични ножове, освен в случай че е възможно да се установи дали те действително са прекъснали и двата кръвоносни съда. Ако ножовете не са били ефективни, птицата се коли незабавно.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

СЪОТВЕТСТВИЕ МЕЖДУ ДЕЙНОСТИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ПРОВЕРКА НА КВАЛИФИКАЦИЯТА

(посочени в член 21)

Кланични операции, изброени в член 7, параграф 2	Тематични области за проверка на квалификацията
Всички операции, изброени в член 7, параграф 2, букви а)–г).	Поведение на животните, страдание на животните, съзнание и чувствителност, стрес при животните.
а) манипулации и грижа за животните, преди да бъдат фиксирани;	Практически аспекти на манипулациите и фиксирането на животните.
б) фиксиране на животните с цел зашеметяване или умъртвяване;	Познаване на указанията на производителите за вида на използваното оборудване за фиксиране при механично фиксиране
в) зашеметяване на животни;	Практически аспекти на техниките за зашеметяване и познаване на указанията на производителите за вида на използваното оборудване за зашеметяване. Резервни методи за зашеметяване и/или умъртвяване. Основна поддръжка и почистване на оборудването за зашеметяване и/или умъртвяване.
г) оценка на ефективното зашеметяване;	Контрол на ефективността на зашеметяването. Резервни методи за зашеметяване и/или умъртвяване.
д) окачване или повдигане на живи животни;	Практически аспекти на манипулациите и фиксирането на животните. Контрол на ефективността на зашеметяването.
е) обезкръвяване на живи животни;	Контрол на ефективността на зашеметяването и липсата на признаци на живот. Резервни методи за зашеметяване и/или умъртвяване. Подходящо използване и поддръжка на ножове за обезкръвяване.
ж) клане в съответствие с член 4, параграф 4.	Подходящо използване и поддръжка на ножове за обезкръвяване. Контрол на липсата на признаци на живот.
Операции по умъртвяване, изброени в член 7, параграф 3	Тематични области за проверка на квалификацията
умъртвяване на животни, отглеждани за добив на кожа.	Практически аспекти на манипулациите и фиксирането на животните. Практически аспекти на техниките за зашеметяване и познаване на указанията на производителите при оборудване за зашеметяване. Резервни методи за зашеметяване и/или умъртвяване. Контрол на ефективността на зашеметяването и потвърждение на смъртта. Основна поддръжка и почистване на оборудването за зашеметяване и/или умъртвяване.